

13 ספטמבר 2020, כ"ד אלול תש"ף

לכבוד

ד"ר אביחי מנדלבלית
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

חה"כ יולי אדלשטיין
שר הבריאות
משרד הבריאות
ירושלים

הנדון: הגבלות לא-חוקיות על חופש המחאה וההפגנות

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה") הרינו מתכבדים לפנות אליכם כלהלן:

1. היום 13.9.2020, התכנסה הממשלה לישיבה מספר 21 של הממשלה ה-35, על מנת להחליט על הצעת שר הבריאות להחלטת הממשלה בנושא תקנות סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (הגבלת פעילות) (תיקון מס' 6), התש"ף-2020 ותוכנית רב שלבית לבלימת העלייה בתחלואה וצמצום התפשטות נגיף הקורונה (להלן: "תקנות הגבלת הפעילות").
2. תקנות הגבלת הפעילות טומנות בחובן את האפשרות שהממשלה תקבע מגבלות על יציאה למרחב הציבורי ובכלל זה יציאה ממקום המגורים למרחק של עד 500 מ' ממקום המגורים; והוראות למניעת הדבקה ושמירת מרחק (בשטח פתוח, עד 20 איש ובמבנה, בקבוצות של עד 10 איש) – כל זאת בהתאם לסייגים הקבועים בסעיף 1(1) לחוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), תש"ף-2020 (להלן: "חוק סמכויות הקורונה").
3. כזכור, כחלק מן הסייגים להגבלת פעילות במרחב הציבורי הקבועים בסעיף 1(1) לחוק סמכויות הקורונה, החרג המחוקק מההגבלות האפשריות כל קיום והשתתפות בהפגנה.
4. יובהר כבר כעת, כי לא ניתן לאסור קיום הפגנות לפי חוק סמכויות הקורונה. ודוק, סעיף 2(7) לחוק סמכויות הקורונה, קובע כי לכל היותר, ניתן יהיה לקבוע תנאים מפורשים לעניין אופן קיום ההפגנה.
5. עוד יובהר, כי נוסח תקנות הגבלת הפעילות כפי שהוצעו בישיבת הממשלה דהיום (13.9.2020), אינו כולל תנאים מפורשים לאופן קיום ההפגנות, ולמעשה אין כל מגבלה או תנאים בהתאם לסעיף 2(7) לחוק סמכויות הקורונה.
6. אם כן, ולאור העובדה שלא נקבעו תנאים להפגנות – לא ניתן יהיה לקבוע תנאים שכאלה ללא הסמכה בתקנות ובוודאי שלא ניתן יהיה לאסור כעת על קיום הפגנות לפי חוק סמכויות הקורונה.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

7. עוד יצוין, לא כל פגיעה הגורמת אי נוחות, או פוגעת בסדר הציבורי, יש בה כדי להצדיק הטלת מגבלות כה כבדות על הזכות להפגין. אנו סבורים, כי **דווקא בתקופה זו, בה הממשלה מקבלת סמכויות מיוחדות ונרחבות לפגוע בחירויות הפרט של התושבים, יש לאזן את הפגיעה עם הבטחה ושמירה ביתר שאת על הזכות להפגין ולמחות - ללא כל אפשרות לתנאים ולסייגים שיאינו את זכותם של התושבים לצאת ולהפגין יחד ובכל מקום**. יפים לעניין זה דבריה של כבוד השופטת חיות (כתוארה דאז):¹

"עקרונות אלו הנוהגים עמנו מימים ימימה ומעמדה הרם של הזכות לחופש הביטוי וההפגנה, משמעותם היא כי לא כל פגיעה בסדר או בביטחון תצדיק את הגבלת הזכות להפגין ואין די בכך שהפגנה גורמת לאי נוחות, אפילו אי נוחות רבה, כדי לאסור על קיומה. ככל שהציבור בישראל חפץ חיים בדמוקרטיה עליו לסגל לעצמו, כבכל מדינה מתוקנת, רמת סיבולת ויכולת הכלה של הפגנות, על אף הפגיעה בשגרת החיים ואי-הנוחות הכרוכה בהן לעיתים..." (ההדגשות הוספו ע"י הח"מ).

8. לאור האמור, אף אין לעגן בתקנות הגבלת הפעילות העתידיות, סמכות מפורשת לממשלה לקביעת הגבלות מראש על הפגנות והשתתפות בהפגנה. זאת, על אחת כמה וכמה נוכח העובדה שבהתאם לחוק סמכויות הקורונה, קיימת האפשרות שיוטל קנס כבד ואף רישום פלילי למי שיפר את מגבלות הבידוד. כך, עולה החשש שמא בהגבלות הקובעות תנאים להפגנה, ניתן יהיה להפוך כל אזרח המתנגד לאיסור למחות ומבקש להפגין כנגדו, בעל כורחו, לעברייך בעל רישום פלילי לכל הפחות.

9. לעמדת התנועה, קיימים די אמצעים לשמירה על בריאות הציבור שפגיעתם פחותה, מבלי לקבוע תנאים מגבילים להפגנות בתקופת מצב החירום בשל נגיף הקורונה. לטעמנו, יש להעדיף מתווה שיבטיח כי הזכות להפגין לא תוגבל בתנאים. כך, למשל לקבוע מרחב הפגנה גדול יותר בו תישמר האפשרות למרחק של 2 מ' בין כל מפגין.

10. ודוק, כי **דווקא בתקופה זו, הממשלה לוקחת על עצמה סמכויות מיוחדות ונרחבות לפגוע בחירויות הפרט של התושבים, ויש לאזן את הפגיעה עם הבטחה והשמירה ביתר שאת על זכות הציבור לצאת ולהשתתף בהפגנות**.

11. בחודשיים האחרונים, שטף גל מחאה את ישראל. מחאה זו באה על רקע הניהול הקלוקל במשבר הקורונה הנוכחי ועצם העובדה שבראשות הממשלה עומד אדם בעל חשדות לפלילים חמורים. המחאה נסובה סביב נושאים רבים ומגוונים, כאשר בין המוחים ישנם עצמאיים, אמנים, ארגוני חברה אזרחית, פעילים חברתיים, פעילים פוליטיים ואף אזרחים מן השורה המבקשים להביע מחאתם כנגד הממשלה והעומד בראשה.

12. המוחים קוראים, בין היתר, לראש הממשלה להתפטר הן משום הטיפול הכושל לשיטתם במשבר הקורונה, והן בשל חוסר האמון של הציבור בראש ממשלה הנאשם בעבירות טוהר

¹ ראו בבג"ץ 6536/17 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' משטרת ישראל, פסקה 20 לפסק דינה של כבי השופטת חיות (כתוארה אז) (פורסם בנבו, 8.10.2017).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

המידות, אשר אינו מצליח מזה חודשים ארוכים לחלץ את מדינת ישראל מן המשבר אליו נקלעה.

13. אחד המוקדים המרכזיים של המחאה הינו רחוב בלפור בירושלים וכיכר פריז הצמודה לו, בסמוך למעונו הרשמי של ראש הממשלה. מוקד נוסף בקיסריה, מקום מושבו של ראש הממשלה בסופי השבוע ובמקביל, מדי מוצאי שבת מתקיימת מחאה המכונה "מחאת הגשרים", אשר במסגרתה מתכנסים אזרחים בגשרים מעל צמתים בכל הארץ, ומניפים שלטים ודגלים המביעים אי שביעות רצון מן הממשלה והעומד בראשה.

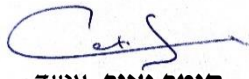
14. אם כן, כל ניסיון כזה להגביל את ההפגנות נגד הממשלה, נצפה על ידי הציבור כניסיון להחליש את המחאה ולהשתיק את המפגינים. ולכן, ביתר שאת יש לשמור על הזכות להפגין ולמחות.

15. אשר על כן, אנו פונים אליכם כבר כעת בבקשה להבהיר כי תקנות הגבלת הפעילות כפי שהובאו לאישור היום בממשלה, אינן כוללות כל מגבלה על חופש המחאה וההפגנה, וכל מגבלה כזו שתוטל ותיאכף תהיה לא-חוקית.

16. לנוכח חשיבותו הציבורית הרבה של העניין, נודה לתשובתכם בהקדם.

בכבוד רב,

הידי נגב, עו"ד
מחלקת מדיניות וחקיקה

תומר נאור, עו"ד
מנהל האגף המשפטי